

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

Zvláštní škola Klášterec nad Ohří, Havlíčkova 269

Havlíčkova 269, 431 51 Klášterec nad Ohří

Identifikátor školy: 600 077 748

Zřizovatel: Město Klášterec nad Ohří, nám. Dr. E. Beneše 85

Školský úřad Chomutov, Vršovců 254

Termín konání orientační inspekce: 24.-26. ledna 2000

Čj.	064 8/00-5022
Signatura	oflnt102

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Orientační inspekce navazuje na inspekci, která proběhla v říjnu 1997. Kapacita školy podle rozhodnutí o zařazení do sítě škol činí 120 žáků. V letošním školním roce se zde vzdělává 109 žáků v 10 třídách. S žáky pracuje 13 pedagogů, tj. 12 učitelů a 1 vychovatelka školní družiny. V průběhu orientační inspekce bylo uskutečněno 15 hospitací, které byly zaměřeny na výuku českého jazyka, výchovy a předměty přírodovědného charakteru.

Základní ukazatele pro hodnocení kvality vzdělávání jsou shodné pro oba stupně zvláštní školy. V oblasti **plánování a přípravy výuky** lze konstatovat, že časová dotace hodin ve sledovaných předmětech odpovídá schválenému učebnímu plánu dle vzdělávacího programu zvláštní školy č.j.22 980/97-22. V souladu s učebním dokumentem byly provedeny úpravy učebního plánu v devátém ročníku, kdy vzhledem k podmínkám školy byl snížen počet vyučovacích hodin v rámci pracovního vyučování a hodiny byly využity pro posílení výuky českého jazyka a matematiky. Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá ve sledovaných předmětech osnovám vzdělávacího programu a je zajištěna návaznost mezi jednotlivými ročníky. Škola nenabízí žákům volitelné ani nepovinné předměty. Výukové cíle odpovídají aktuálnímu složení tříd. Škola poskytuje vzdělání třem integrovaným žákům s kombinovaným postižením (imobilní žáci s mentálním postižením).

Personální podmínky jsou stále nevyhovující, neboť 50 % pedagogického sboru není odborně a pedagogicky způsobilých, což se negativně odráží zejména při plánování činností v jednotlivých hodinách, kdy některé aktivity jsou pro žáky nepřiměřeně dlouhé. Nekvalifikovanost je tíživá především na druhém stupni.

Materiální podmínky jsou na velmi dobré úrovni. Škola modernizuje a účelně využívá učební pomůcky, žáci pracují s učebnicemi a učebními texty se schvalovací doložkou MŠMT, ve výuce je využíváno v potřebné míře audiovizuální techniky a především názorných obrazových, ale i akustických pomůcek. Od poslední inspekční návštěvy se podařilo vybudovat učebnu výpočetní techniky. Učebna je pravidelně využívána, škola má k dispozici výukové programy, žáci pod vedením pedagogů dokážou (a velmi rádi) pracovat s výpočetní technikou. Počítače jsou nainstalovány i v dalších učebnách, kdy je využívají žáci pro individuální práci v rámci zkvalitnění výuky. Esteticky upravené učebny jsou vybaveny žákovským nábytkem, který odpovídá výšce žáků, dostatkem úložných prostorů a velkým množstvím pomůcek. Prostorné třídy umožňují bezpečný pohyb a realizaci relaxačních aktivit.

Psychohygienické podmínky jsou respektovány, délka vyučovacích hodin a přestávek je stanovena a dodržována. Během výuky mají žáci možnost kdykoli se napít nebo vykonat svou tělesnou potřebu. Pitný režim je zajištěn prostřednictvím nápojového automatu, někteří žáci si nosí pití z domova. Vhodně upravené chodby umožňují žákům o přestávkách uplatnit sportovně relaxační činnosti. Škola vzdělává z velké části žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí a žáky romského etnika, což má vliv na výuku. Velmi dobře se zde uplatňuje romská asistentka.

I. stupeň

Struktura sledovaných hodin odpovídala věku, mentálním možnostem a výukovým cílům. Organizační pokyny byly žákům jasné a srozumitelné. Výběr a množství předávaných informací je přiměřený náročnosti učiva, učitelé respektují zvláštnosti žáků a specifickou složenou jednotlivých tříd. Ve všech sledovaných hodinách byla zřejmá intenzivní individuální péče, diferencovanost učiva dle možností žáků a snaha o využití pestrosti vyučovacích metod. Učitelé vnímají unavitelnost žáků, do výuky zařazují pohybově relaxační chvilky, zpěv písní a další odpočinkové činnosti. V rámci výuky českého jazyka bylo využíváno velkého množství pomůcek, ať již profesionálně vyrobených nástěnných výukových obrazů, či vlastnoručně

vyrobených třídících kartiček. Objevovala se zde vstupní i průběžná motivace. Žáci byli za výkony chváleni. Učitelé navazují na již probrané učivo, zpětnou vazbou získávají informace o pochopení nově probíraného učiva. Organizace výuky vytvářela prostor pro individuální aktivity žáků a pro práce ve dvojicích a skupinkách. Některé činnosti však byly pro žáky nepřiměřené dlouhé. V rámci čtení lze konstatovat, že žáci postupně získávají dobré čtenářské dovednosti, součástí výuky čtení je vysvětlování významu slov, pochopení významu přečteného textu a dramatizace. Malá pozornost ze strany pedagogů je věnována přirozenému obohacování slovní zásoby, neboť učitelé nevedou soustavně žáky k odpovědi celou větou, byť třeba jednoduchou. Psaní je založeno na dodržování didaktických zásad, kdy vlastnímu psaní předchází uvolňovací cviky za doprovodu jednoduchých motivačních říkanek a neustálého vedení k vytváření správného návyku držení psacího náčiní. Úprava v sešitech odpovídá pak vynaloženému úsilí žáků a vedení učitelů. Řečová výchova jako samostatný předmět má vynikající úroveň. Ve výuce se objevovaly netradiční formy a metody práce, dramatizace pohádky a všechny činnosti vycházely z praktického života. Výchovám je věnována značná pozornost, zejména pracovnímu vyučování. Je dbáno na bezpečnost při práci, jsou vytvořeny dobré pracovní i materiální podmínky. Žáci mají zafixovány potřebné pracovní návyky.

Kvalita vzdělávání na I. stupni je na velmi dobré úrovni, vyučující využívají dostupných audiovizuálních a názorných pomůcek, do výuky zařazují pestré formy a metody práce.

II. stupeň

Sledované hodiny byly pečlivě připravené, učitelé vycházeli z plánu práce. S výjimkou dvou hodin (český jazyk v 6. a 9. ročníku) byly všechny hodiny odučeny pedagogicky a odborně nezpůsobilými pedagogy. Při hodinách českého jazyka bylo možné sledovat jak práci s názornými pomůckami (často i vlastnoručně vyrobenými učitelkami), tak s moderní výpočetní technikou (řešení mluvnických úkolů v programu MATIK). Struktura hodin umožňovala pracovat aniž se u žáků projevovala únava (opakování básniček, hádanky, doplňovačky s tajenkou, část hodiny se odbývala u počítačů ap.). Tempo práce bylo přiměřené věku žáků, vyučující nespěchali s požadavky na žáky a setrvalou vzájemnou komunikaci. V hospitovaných hodinách měla vyučovací jednotka, vzhledem k chřipkovým onemocněním a blížící se pololetní klasifikaci, charakter opakování pravopisných jevů a čtení s porozuměním. Hodiny měly rušný spád, žáci uplatňovali své dovednosti a znalosti. Vzhledem k malému počtu žáků ve třídě (7. ročník) bylo využito práce u společného stolu ve skupině. Převažující formou výuky byl řízený rozhovor s využitím dosavadních znalostí žáků. Motivace a hodnocení prostupovaly celými hodinami. Žáci byli chváleni za výkony, povzbuzováni k odvaze při řešení úkolů, každému byla věnována pozornost a jeho práce byla zhodnocena. Množství známek v žákovských knížkách svědčí o pravidelné kontrolní činnosti vyučujících. V rámci pracovního vyučování lze konstatovat, že žáci mají k dispozici dobře vybavené dílny a další odborné pracovny pro tyto činnosti. Žáci měli příležitost uplatnit vedle zručnosti manuální i teoretické vědomosti (měření, čtení plánu a rýsování). Zároveň zde byl vytvořen potřebný prostor pro uplatnění tvůrčích schopností a zadané úkoly byly přiměřeně obtížné. Během výuky se žáci obraceli na vyučující o radu a hovořili o svém výrobku. Při rýsování běžně používali šablonu s písmeny, trojúhelník a pravítko, kružítko a mikrotužku. Vyučující i žáci používali přesného odborného názvosloví. I v těchto hodinách byli žáci chváleni za přesnost a pečlivost práce. Výuka přírodovědy a přírodopisu probíhala v učebnách, které jsou vybaveny množstvím zaměstnávacího materiálu. Pro zpestření a zapamatování probíraného učiva bylo využito episkopu a zajímavých forem práce. Vyučující vhodně navazovali na již probrané učivo, využívali dosavadních znalostí a znalostí žáků z praktického života.

Při hospitacích se inspekce neseťkala s nutností řešit nevhodné projevy žákovského chování.

Atmosféra hodin byla vzájemně vstřícná, žáci jsou ve škole evidentně spokojeni. Projevy nekázně a záškoláctví jsou (podle zápisů v žákovských knížkách) řešeny důsledně a taktně.

Přes dílčí nedostatky v oblasti metodické, které pramení z odborné a pedagogické nezpůsobilosti, lze konstatovat, že výuka na II. stupni, kdy učitelé maximálně využívají všech dostupných pomůcek a dlouholeté praxe, je na velmi dobré úrovni.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celkově lze sledovanou výuku na obou stupních zvláštní školy hodnotit jako velmi dobrou, kdy učitelé prokazatelně věnují žákům intenzivní individuální péči, maximálně využívají materiálně technického zázemí školy a pomůcek. Zejména na prvním stupni je však nutno věnovat intenzivnější pozornost rozvoji komunikativních dovedností a to i z důvodů, kdy školu navštěvují žáci romského etnika a žáci z nevyhovujícího sociokulturního prostředí.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Písemně stanovená koncepce jednoznačně odpovídá požadavkům na vzdělávání žáků s mentálním postižením. Prioritním úkolem je rozvoj osobnosti žáka tak, aby se plně uplatnil v praktickém životě. Pro realizaci má škola vytvořeny všechny podmínky, které neustále zlepšuje (viz. učebna výpočetní techniky, modernizace odborných učeben pro pracovní vyučování ap.). Koncepce je rozpracována v celoročním plánu školy, učitelům byla dána možnost podílet se na doplnění dalších úkolů v celkové koncepci a zároveň ve střednědobém plánu. Vedení školy akceptuje a jako přínosné hodnotí návrhy či připomínky zejména rodičovské veřejnosti. Učební plán je rozpracován tak, aby vyhovoval potřebám žáků. Integrovaní žáci a dle potřeby i další mají vytvořen individuální vzdělávací program.

Organizování

Organizaci výchovně vzdělávacího procesu upravuje organizační řád pro školní rok 1999/2000, který zároveň stanovuje a deleguje kompetence na jednotlivé pracovníky a uvádí další potřebné informace z oblasti řízení. Jediným poradním orgánem ředitelky školy je pedagogická rada. Metodické orgány nejsou ve škole, vzhledem k malému počtu členů pedagogického sboru, vedeny. Pracovníci školy získávají potřebné a úplné informace přímo od vedení školy a to formou ústní nebo písemnou (vyvěšením na nástěnkách ve sborovně). Ve sborovně se setkávají všichni pedagogové (nemají vlastní kabinety), mají zde k dispozici velké množství dalších informací (zákony, vyhlášky ap.) a odbornou literaturu. Osobní data zaměstnanců i žáků jsou zabezpečena před zneužitím, přístup k uzamčeným materiálům má pouze vedení školy. Zákonní zástupci jsou včas a soustavně informováni o prospěchu a chování svých dětí, ale i o provozu školy. Vedení školy má zájem na dobré spolupráci s rodiči, proto pro ně vytvořilo místnost (klubovnu), kde mohou pobývat i dopoledne, zároveň mohou navštívit vyučování. I v průběhu inspekce byli rodiče přítomni a v neformálních rozhovorech si tuto možnost pochvalovali. Škola se významně prezentuje na veřejnosti nejrozličnějšími formami (v tisku, televizi, ve zpravodaji MěÚ), pořádá výstavy, kulturní vystoupení. Žáci se pravidelně zúčastňují všech sportovních a esteticky zaměřených soutěží v rámci škol ve městě (i se ZŠ). Výroční zpráva je vypovídající a slouží škole jako zdroj sebehodnocení. Byla přijata a schválena pedagogickou radou.

Vedení a motivování pracovníků

Demokratický styl vedení umožňuje operativní řízení. Vedení školy vítá každou iniciativu a tvořivost pedagogů. Učitelé své zájmy a záliby realizují vedením kroužků, kdy žákům nabízejí sportovně, pracovní a esteticky zaměřené činnosti. Nově nastupujícím učitelům je věnována pozornost jak vedením školy, tak přiděleným uvádějícím učitelem. Funkce uvádějícího učitele je svěřována odborně a pedagogicky způsobilým učitelům s dlouholetou praxí. Funkce uvádějícího učitele je pak také uvedena v kritériích pro hodnocení pracovníků. Dalších 23 stanovených hodnotících kritérií je konkrétních, všeobecně známých a umožňuje pedagogům při plnění některých získat odměny nebo výhodné osobní ohodnocení. Hodnocení práce se uskutečňuje s každým pedagogem individuálně 2 krát ročně. Sebehodnocení školy je zajištěno prostřednictvím výroční zprávy a na pedagogických radách.

Kontrolní mechanismy

Pro potřebu vnitřní kontroly je vytvořen plán kontrol. Rámcově zpracovaný plán kontrol uvádí časové a průběžné kontroly. Kontrolní činnost je rovnoměrně rozdělena mezi obě pedagožky ve vedení, přičemž ředitelka věnuje pozornost především prvnímu stupni a její zástupkyně druhému. Hospitační činnost provádějí obě. Pedagogická dokumentace, činnost výchovné poradkyně a kontrola práce třídních učitelů se provádí průběžně a pravidelně. Zápisy z provedených kontrol jsou pak veřejně přístupné ve sborovně školy. Třídní knihy jsou kontrolovány každý týden. Kontrola není vždy důsledná, neboť ČŠI zjistila, že ve třetím ročníku není probíráno a tudíž zapisováno vůbec učivo geometrie. Jediný zápis se objevil v týdnu před konáním inspekce. Následně bylo zjištěno, že učivo je rozpracováno do časového plánu, který není respektován. Kontrola pracovních sešitů pak potvrdila neplnění učebních osnov v rámci geometrického učiva. Kromě tohoto zjištění lze konstatovat, že ostatní dokumentace je vedena a kontrolována velmi dobře.

Hospitační činnost probíhá dle plánu, v současné době bylo vykonáno celkem 7 hospitací. Vedení školy se zaměřuje především na úroveň výuky nových pracovníků, atmosféru ve třídě a formy a metody práce s žáky, kdy preferuje dialog žáka s učitelem. Hospitační záznam je podepsán hospitovaným učitelem, datován a uvádí závěry.

Kontrolu hospodaření školy v právním subjektu provádí pravidelně zástupkyně ředitelky, je v kontaktu s účetnickou firmou a pracovníci Střediska služeb školám v Chomutově, která zpracovává škole mzdy. Vedení školy má pravidelný přehled o čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Hodnocení kvality řízení

I přes důležitý nedostatek (kontrola třídních knih) lze kvalitu řízení hodnotit jako velmi dobrou. Významným prvkem je otevřenost školy k rodičovské veřejnosti, prezentace na veřejnosti a celkově příznivá atmosféra ve škole, tj. mezi pedagogy, žáky, a pedagogy a žáky navzájem.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Od poslední inspekční návštěvy byl vybudován bezbariérový vstup do školy pro imobilní žáky. Pozornost je věnována počítačové gramotnosti žáků, pro které škola vytvořila moderní učebnu výpočetní techniky a další počítače nainstalovala do běžných učeben. Potvrzuje se, že i žáci s mentálním postižením zvládnou práci na počítači a přináší jim uspokojení. Prohloubila se

spolupráce s rodiči. Tím, že se škola prezentuje a „zviditelňuje“ na veřejnosti, je postupně odbouráván negativní pohled na tuto instituci. Škola spolupracuje na nejrůznějších akcích se základními školami ve městě, dochází k nenásilné integraci do společnosti ostatních vrstevníků. Do výchovně vzdělávacího procesu se úspěšně začlenila romská asistentka. Vytváří se tak most mezi školou a vzděláním na jedné straně a romskou komunitou na straně druhé. Škola navázala úzkou spolupráci s SPC v Měcholupech, kdy využívá odbornou pomoc v oblasti logopedické (řečové výchovy).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace školy podle § 38a odst.1 zákona 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol ve znění pozdějších předpisů
- rozhodnutí o zařazení do sítě škol
- plán práce školy pro školní rok 1999/2000
- Výroční zpráva školy za uplynulý školní rok
- odborná vyšetření žáků a dokumentace opravňující k zařazení do speciální školy
- plán kontrolní a hospitační činnosti na školní rok 1999/2000
- inspekční zpráva č.j. O-06-04/9798-07 ZŠ (3 Sp)
- časové a tematické plány pedagogů
- rozhodnutí ředitelky školy
- výjimky z počtu žáků v jednotlivých třídách pro školní rok 1999/2000

ZÁVĚR

Posouzením sledovaných oblastí byla stanovena

výrazná pozitiva:

- vysoká demokratičnost, která prostupuje celým výchovně vzdělávacím procesem ve škole
- aktivní využívání všech dostupných pomůcek
- otevřenost rodičovské a další veřejnosti
- modernizace a estetičnost školy
- vztahy mezi členy pedagogického sboru a pedagogy a žáky (pocit partnerství)

výrazná negativa:

- neplnění učebních osnov v rámci učiva matematiky-geometrie ve 3. ročníku
- vysoké procento odborně a pedagogicky nezpůsobilých pedagogů

doporučení:

- důsledně provádět kontrolu povinné dokumentace
- navázat kontakt s Pedagogickými fakultami ve snaze získat perspektivní kvalifikované pedagogy, v této oblasti hledat další možnosti

Škola plní velmi kvalitně své poslání. Poskytuje žákům vzdělání podle schválených učebních dokumentů, učí a vychovává žáky k dobrým mezilidským vztahům. Vytváří potřebné podmínky pro výuku a následné uplatnění absolventů v učebních oborech a reálném životě. Personální podmínky nejsou dobré, pedagogové tento handicap vyvažují empatií směrem k žákům, sebevzděláváním v kurzech a seminářích a praktickém uplatňování poznatků z pedagogických exkurzí doma i v zahraničí.

Řízení školy je na velmi dobré úrovni, větší pozornost je nutno ale věnovat kontrolní činnosti povinné dokumentace. Rozhodnutí vydaná ředitelkou školy jsou kompetentní.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům čerpány účelně. Poslední ekonomická kontrola proběhla v roce 1998 a nebylo zjištěno žádné porušení. Finanční prostředky z mimorozpočtových zdrojů (sponzorské dary) byly využity také ve prospěch žáků (nákup audiovizuální techniky a bezbariérový vchod do školy).

Po analýze všech získaných poznatků lze celkově školu hodnotit ve sledovaných oblastech jako velmi dobrou.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Erika Bednárová v.r.
Členové týmu	Mgr. Vladimír Bečvář v.r.

V Mostě dne 28. ledna 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:2000-02-01.....

Razítko

Ředitelka školy **Podpis**

Mgr. Jiřina Malastová v.r.

.....
..

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-02-16	064 17/00-5022
Zřizovatel	2000-02-16	064 18/00-5022

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacního protokolu ČŠI	Text
-----	-----	nebyly vzneseny